

NIETJÄRVEN TORJUNTAVOITON MUISTOMERKKI PALJASTETTIIN

Laatokan Karjalassa paljastettiin kesäkuun 11. päivänä 2008 Nietjärven suurtaistelun muistomerkki samalla paikalla, mikä oli ollut tapahtumien polttopisteenä ja ratkaisupaikkana vähän yli kuusi vuosikymmentä aikaisemmin. Nietjärvi koskettaa Lempäälää ja Vesilahtea siten, että siellä taistelivat myös tämän seudun sotilaita lempääläissyntyisen kenraali **K. A. Tapolan** johtamassa, hämäläisessä 5. Divisioonassa, lähinnä JR 23:n ja vuonna 1944 Er.P15:n riveissä. Nietjärven torjuntataisteluissa menetti henkensä viisi lempääläistä ja neljä vesilahtelaista taistelijaa.

5. Divisioonan perinnetoimikunta muistomerkkihankkeessa

Jatkosodan lopulla, heinäkuun 10.-17. päivänä 1944, käytiin Pitkärannan ja Loimolan välillä suurtaistelu, mikä päättyi suomalaisten torjuntavoittoon Nietjärvellä. Merkitykseltään se on verrattavissa Tali – Ihantalaan. Molemmilla suunnilla neuvostojoukkojen tehtävänä oli murtaa suomalaisten puolustus ja edetä etäisiin tavoitteisiin. Molemmat yritykset epäonnistuivat.

Nietjärven muistomerkkihankkeeseen sai alkunsa Impilahti-Seuran puheenjohtajan metsänhoitaja **Pertti Hämäläisen** sekä varatuomari ja veteraanin **Tor Wikströmin** keskusteluista. Hankkeeseen otettiin mukaan 5. Divisioonan perinnetoimikunta. Sen puheenjohtajana toimii prikaatikenraali **Antti Numminen**. Lupa muistomerkin pystyttämiseksi saatiin Pitkärannan kaupungilta. Koko hanke eteni ilman ennakkoluuloja nopeasti, se kesti ideasta paljastustilaisuuteen vain vajaan vuoden verran. Uuksun punaisesta graniitista valmistettu muistomerkki sijoitettiin Nietjärven takimmaisesta taisteluhautalinjan maastoon. Kiveen on hakattu suomen- ja venäjänkielellä sanat ”Kunnia sankareille”.

Paljastustilaisuuden kunniavieraina veteraanit

Kunniavieraina muistomerkin juhlavassa paljastustilaisuudessa olivat suurtaistelun kokeneet, edelleen ryhdikkäät veteraanit. Tavoitteena oli, että juuri he olisivat tapahtuman keskiössä. Heitä oli paikalla yhteensä 17. Vanhin veteraaneista oli 90-vuotias. Juhlavieraita oli lähes 200, mukana oli myös venäläisiä. Paljastustilaisuudessa mukana olleiden lempääläisen Hannu Tapolan ja vesilahtelaisen Panu Bergiuksen isät olivat JR 23:n riveissä.

Muistomerkin paljastustilaisuus alkoi sotilaallisesti. Trumpetisti **Seppo Blom** soitti ”Marsalkan hopeatorvet”. Komeaa esitystä seurasivat Impilahti-Seuran puheenjohtajan Pertti Hämäläisen tervetuloiltoitus, Forssan Patteriston veteraanin Tor Wikströmin puheenvuoro, Jalkaväkirykmentti 44:ssä palvelleen res.majuri **Risto Knaapin** seppeleenlaskun vaikuttavat saatesanat ja Janakkalan

Patteristossa toimineen **Esko Paakkalan** kiitokset. Juhlapuheen piti prikaatikenraali Antti Numminen. Nietjärven veteraanien viesti voidaan tiivistää 5. Divisioonan ja 15. Prikaatin aseveljien puolesta seppeleen laskeneen Risto Knaapin sanoihin: ”Muistamme ankaria taisteluvaiheita, suremme menetyksiämme ja kunnioitamme kaatuneitten sankarien muistoa.” Myös Pitkärannan kaupungin varajohtaja **Mihail Ugrujumov** esitti tervehdyksensä, mitä ei ole yleensä tapahtunut aikaisemmin vastaavissa tilaisuuksissa. Hän viittasi taistelujen aiheuttamiin raskaisiin tappioihin molemmille osapuolille. Kun me puhumme Nietjärven torjuntavoitosta, näyttää venäläisten kanta olevan lähinnä tasapeli.

Muistomerkin paljastivat janakkalalaiset veteraanit **Erkki Ylöstalo ja Kaino Kauranen**. Heitä avusti metsänhoitaja **Hannu Tapola**, kenraali K. A. Tapolan sukua. Muistomerkille laskivat seppelensä myös Impilahti-Seura ja Pitkärannan kaupungin edustajat. Erityistä arvokkuutta tilaisuudelle antoivat Seppo Blomin korkeatasoiset trumpettisoolot sekä virsien ja yhteislaulujen säestykset. Nopeasti koottu sekakuoro osoittautui varsin kehityskelpoiseksi. Juhlan juontajana toimi everstiluutnantti Eino Lehtovirta.

Nietjärven muistomerkki on kunnianosoitus taistelijoiden teoille, se on kunnianosoitus yhtä lailla kaikille Laatokan-Karjalassa kesällä 1944 torjuntataisteluissa olleille. Veteraaneille, heidän omaisilleen ja historiasta kiinnostuneille se toimii kiintopisteenä haluttaessa selvittää, missä Nietjärven ratkaisutaistelu käytiin. Nyt paljastettu muistomerkki sijaitsee Pitkärannan lähellä olevan Nietjärven länsirannan tuntumassa vanhan hiekkatien varrella.

Tämä lehtiartikkeli on julkaistu Lempäälän-Vesilahden Sanomissa.

Artikkelin on kirjoittanut Hannu Tapola.

Kuva 1. Prikaatikenraali Antti Numminen pitämässä paljastuspuhetta

Kuva 2. Lähikuva muistomerkistä.